

Mladí potřebují mít svůj opěrný bod v dospívání

Mladá generace potřebuje vyrůstat v bezpečném inspirativním prostředí, které ho respektuje a věří mu. „Někdy je to v rodině, někdy rodinu může zastoupit i někdo jiný, ale každý by měl mít svého blízkého, někoho, komu důvěřuje a komu se může svěřit, ke komu může přijít s žádostí o radu,“ říká ředitelka veřejně prospěšná organizace Lata Markéta Ježková, která právě o toto usiluje.

Organizace Lata pomáhá dospívajícím, mladým lidem a rodinám v nelehkých životních situacích. Pod tím si lze představit téměř cokoli, o jaké situace se nejčastěji jedná?

Je to tak, v našich třech programech řešíme prakticky cokoli, co se týká dětí. V našem případě se jedná hlavně o děti starší na prahu dospívání. Pomáháme rodinám vytvářet vhodné prostředí pro výchovu dětí a řešíme s nimi problémy v oblasti základních potřeb, jako jsou bydlení či finance, řešíme ale i pomoc v oblasti rozvoje rodičovských kompetencí, zvládání konfliktů, náročné chování dětí a zvládání jejich školní docházky.

Dokážeme rovněž zaktivizovat širokou rodinu, aby si udělala svůj plán, např. v nastavování péče o děti po rozvodu rodičů či v případech, kdy samoživitelé nemají dostatečné kapacity zajistit odpovídající prostředí pro výchovu svých dětí a potřebují podporu svého okolí. Ale nejdele ze všech našich aktivit funguje program pro mladé dospívající, kteří k nám přicházejí s tím, že by se rádi potkávali s „tím kamarádem“.

Právě program pro dospívající klienty. Ve dvou se to lépe táhne je jednou z vašich vlajkových lodí. Na jakém principu je postaven?

Náš bezmála třicetiletý program je založen na vrstevnickém mentoringu, kdy mentory, partáky pro naše

klienty, jsou o něco starší dobrovolníci. S nimi se může mladší klient pravidelně potkávat a vytvořit si bezpečný a přátelský vztah, přirozeně se v něm rozvíjet, učit se a zažít pocit, že se něco daří a že ho někdo poslouchá a respektuje.

Program je pro děti a dospívající, kteří aktuálně řeší problémy především v oblastech týkajících se vztahu k sobě i druhým, ale i se sklony k rizikovému chování. Tito mladí lidé mají například problémy při navazování vztahů s vrstevníky, s přijímáním autorit, hledáním svého místa ve světě, řeší problémy s přijetím sebe sama, mají sklony k záškoláctví, experimentování s návykovými látkami či problémy s přijetím společenských norem. V posledních letech nám přichází i velké množství mladých lidí s psychickými problémy.

Být mentorem znamená pro dobrovolníka asi velkou zodpovědnost. Jakou prochází přípravou a jakou má podporu při své práci?

Naši mentoři na počátku procházejí psychologickým testováním a víkendovým sebezkušenostním výcvikem, kde poznáváme my je, oni to, co je čeká, a také mají možnost si zkusit nejrůznější modelové situace. Nejvíce jim samozřejmě dává samotné potkávání se s klientem. Po každé schůzce s ním dávají zprávu svému klíčovému pracovníkovi, ten jim může pomoci radou a zpětnou vazbou na popsanou schůzku. Tím se

mentor dále učí, získává zkušenosti a rozvíjí své schopnosti. Dobrovolník vede klienta a my vedeme dobrovolníka. Samozřejmostí jsou pravidelné skupinové supervize, při nichž může každý reflektovat, jak se mu ve vztahu s klientem vede i co se děje na schůzkách.

Je mezi mladými lidmi o mentorství velký zájem? A co mladé lidi k takové aktivitě přivede?

Bohužel máme neustále nedostatek mentorů, náš program je oproti většině dobrovolnických činností náročnější jak časově, tak i psychicky. Mentoři musí být skutečně pravidelně k dispozici, vnímají zodpovědnost. Ne pro každého je možné se upsat někde na rok a přibližně jednou týdně věnovat někomu svůj čas zdarma. Na druhou stranu tato zkušenost mentory nesmírně rozvíjí a i oni sami posilují své kompetence. Motivace k tomu stát se mentorem je u každého jiná, převládá potřeba někomu pomáhat a pro studenty pomáhajících profesí to je i příprava na jejich profesní budoucnost. Ale někdo chce jenom zkusit něco nového a potkat někoho odlišného. Interně již dokážeme posoudit, zda jsou kompetence a motivace zájemce o dobrovolnictví vhodné pro náš program a klienty.

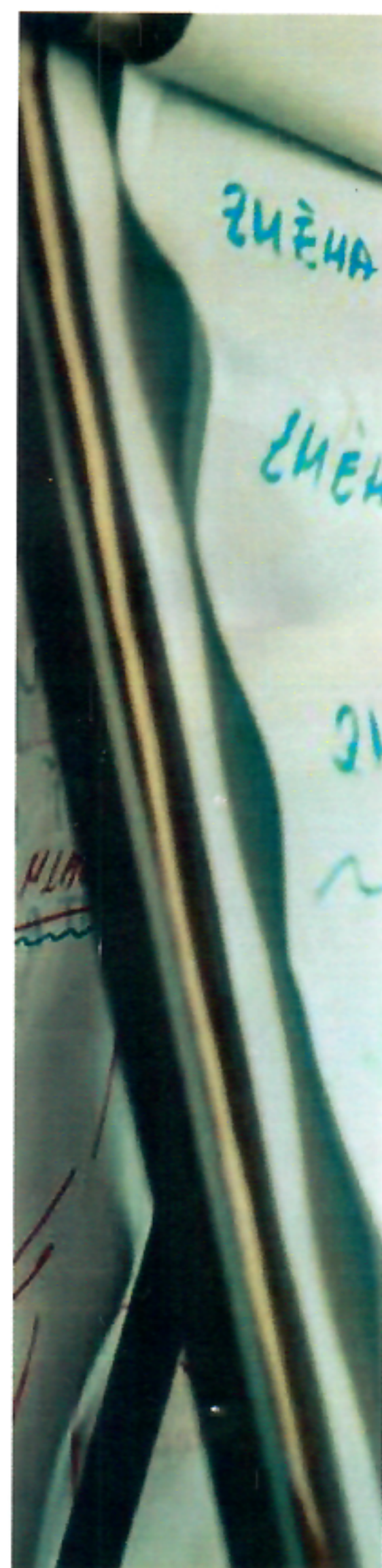
Jak se dá vyhodnotit úspěšnost mentoringu?

Toto je otázka, kterou se zabýváme již skoro deset let: jak měřit to, co

se měřit nedá. Ale troufám si říci, že už dokážeme říci, jak náš mentoring pomáhá. Máme popsané dovednosti, které by se měly ve vztahu u klienta i dobrovolníka rozvíjet. To zjišťují a vyhodnocují naši pracovníci jednak právě v rámci rozhovorů s klienty, dobrovolníky i rodiči a k informacím z těchto rozhovorů máme i množství dat vygenerovaných ze zpráv dobrovolníků ze schůzek, které pro nás analyzuje zdarma náš dlouholetý podporovatel firma NMS Market Research.

Lata je mezi odborníky známá také pořádáním rodinných konferencí. Ten název zní trochu formálně, co se za ním skrývá a pro jaké situace se konference svolává?

My věříme, že odborníkem na svůj problém je v první řadě rodina sama.

A o tom jsou rodinné konference. Právě na nich se řeší situace týkající se dětí a do hledání řešení je zapojena celá rodina včetně dětí. Představte si rodinnou konferenci jako setkání rodiny, tedy rodičů, dětí, dalších příbuzných a třeba i přátel a známých. Ti všichni se sejdou, aby přišli na to, jak obtížnou situaci dítěte zlepšit nebo vyřešit.

Rodinnou konferencí lze řešit prakticky každou krizovou situaci, ve které se rodina ocitne. Například pokud je péče o děti náročná, objevují se výchovné obtíže u dětí nebo rizikové chování, je potřeba zachovat kontakt dítěte v ústavní péči s rodinou, příbuznými či kamarády, rodina chce získat dítě zpět do vlastní péče nebo když rodina prochází náročným rozchodem rodičů či dítě ztra-

tí jednoho či oba rodiče. V našem Centru rodinných konferencí rodina může situaci zlepšit vlastními silami a sobě vlastním přirozeným způsobem. Pokud selžou nástroje, kdy si rodina může pomoci sama, tak až pak by měli nastoupit odborníci. Během setkání se hledají možnosti, kdo se může zapojit a jak. Setkání může mít klidně formu narozeninové oslavy, rodina se může domluvit, kde se chce sejít, mohou si donést občerstvení, děti třeba připraví pozvánky.

Popisujete takové cílené rodinné setkání, jakou roli při tom ale hraje vaše organizace?

Potom, co se rodina nebo i jen jeden její člen rozhodne pro rodinnou konferenci, tak se do práce pouští náš koordinátor, který má za úkol oslovit blízké, kteří mohou být v si-

tuaci nápomocni, připravit je, včetně dětí, na to, aby se na setkání dokázali dohodnout a zajistit vše tak, aby se tam děti cítily bezpečně.

Náš koordinátor je vyškolený pro přípravu rodinných konferencí, oslovuje důležité, ale někdy i opomíjené blízké osoby, příbuzné i přátele. Účastnit se může kdokoli, koho rodina uzná za přínosného pro řešení situace, takže klidně i učitel, kamarád nebo skautský vedoucí.

Co je cílem rodinné konference? K čemu by měla rodina dojít?

Podle nás je velice důležité samotné setkání, pocit sounáležitosti, zážitek spolupráce, moment setkání po letech, schopnost sednout si ke stolu i přes konflikty. Toto vše má obrovský efekt pro dítě a posílení jeho

dobrého pocitu v tom, že není samo. Cílem setkání je najít a dohodnout se na společném řešení, dát mu písemnou podobu, vytvořit vlastně takový plán rodiny, pod který se všichni podepíší. U nás si může rodina vybrat, zda od nás potřebuje a chce podporu ještě nějaký čas po setkání, což jim můžeme poskytnout, nebo již vše vezme do vlastních rukou a plnění bodů z plánu bude pouze v jejich kompetenci.

Pro dítě může být takové setkání náročné, jak se dá zjistit, že se bude cítit bezpečně?

Děti mají tzv. podpůrné osoby, je to vždy někdo, kdo má k dítěti blízko a dítě mu důvěřuje. Ten je na konferenci velice důležitý, dbá na to, aby se dítě cítilo dobře, aby mělo svůj prostor se vyjádřit, říci, co si přeje

Markéta Ježková

V Latě působí od roku 2009, pozici ředitelky zastává již deset let. Přes profesionální sport a komerční sféru se dostala až k neziskovému sektoru a pomáhajícím profesím. Organizaci Lata dle svých slov převzala s velkou pokorou po odbornících, kteří zde odvedli skvělou práci. Nyní vede tým o 12 lidech, se kterým příští rok oslaví 30 let od založení Laty.

nebo že chce odejít. Zažili jsme setkání dlouhá několik hodin, kdy bylo vyjednávání náročné, lidé odcházeli a zase se vraceli, ale nakonec se dohodli a plán vytvořili. Zásadním principem je, že tento čas je pro rodinu soukromý, bez dalších odborníků, jen rodina.

Našla jsem si motto vaší organizace „Mladá generace, která to dá!“. Co k jeho naplnění mladá generace potřebuje?

Potřebuje vyrůstat v bezpečném inspirativním prostředí, které ho respektuje a věří mu. Někdy je to v rodině, někdy rodinu může zastoupit i někdo jiný, ale každý by měl mít svého blízkého, někoho, komu důvěřuje a komu se může svěřit, ke komu může přijít s žádostí o radu. Potřebuje mít a umět vytvářet zdravé vztahy, vztahy se svým okolím a vztah k sobě. My se k naplnění našeho hesla snažíme přiblížit provázením rodin, ve kterých děti vyrůstají, a současně podporou dospívajícího jedince.

Nemůžeme samozřejmě ovlivnit negativní společenské jevy, dosah sociálních sítí, obrovskou nejistotu až strach z nepřeborných možností, tlak na výkon a úspěch. Ale snažíme se vliv těchto jevů u mladých co nejvíce

eliminovat a dopřát jim reflektující opěrný bod v dospívání.

A co nejvíce potřebují organizace vašeho typu, aby mladé generaci mohly opravdu pomoci?

Lata je neziskovka, možná je hezčí slovo veřejně prospěšná organizace. Slovo neziskovka si významná část veřejnosti bohužel spojuje spíše s něčím negativním, strašením imigranty, ekologický extremismus aj. Ale je třeba si uvědomit, že bez neziskovek by naše společnost byla poloviční. Neziskovky zajišťují volnočasové aktivity, kulturu, sport a obrovskou část všech sociálních a prarodinných služeb. Je ekonomicky nemožné, aby na vše stoprocentně přispíval stát. Na občanské společnosti bychom se měli podílet všichni dle svých možností, od jednotlivců až po firmy.

Lata poskytuje služby zdarma, abychom je ale mohli poskytovat v dostatečné kvalitě, potřebujeme zkušené odborníky, kteří si musí vydělat na svůj život a kteří potřebují mít zájem pro svoji práci. Od státu získáme cca dvě třetiny zdrojů, další třetinu získáme od nadací, jako je např. Nadace J&T. Pokud bychom neměli nadace, můžeme zavřít. Ale i tak jsou mzdy vysokoškolsky vzdělaných lidí hluboce podprůměrné.

Není možné si říct, vždyť v těch neziskovkách mají jinou motivaci. Máme ji, ale to z dlouhodobého hlediska nestačí. Jako chceme pro své děti toho nejlepšího učitele či lékaře, když se dostaneme do problémů, tak chceme i toho nejlepšího odborníka na svoji situaci. A ti odborníci se rovněž chtějí a hlavně musí uživit.

Takže co potřebujeme, abychom mohli pomáhat? Asi jsem idealista, ale potřebujeme pochopení veřejnosti i firem a částečně i státu, že naše služby jsou důležité, potřebujeme peníze na adekvátní mzdy, na administrativu i PR, abychom o našich službách mohli dávat vědět. Potřebujeme zejména pravidelné přispívání, aby ideálně většina lidí a většina firem alespoň malou částkou podpořila tu svou neziskovku, které věří

a se kterou souzní. A z pohledu systémového by nejenom nám pomohly změny v jednoletém dotačním systému státu a sjednocení způsobu vykazování. To vše by pomohlo, aby naše služby byly stabilní, abychom se mohli soustředit primárně na jejich zlepšování a rozvoj, abychom byli schopni je poskytnout všem, kteří je potřebují, a nemuseli každý rok řešit, zda přežijeme.

Bez pár měsíců pomáháme již třicet let, přečkali jsme všechny krize a věřím, že přečkáme případné další, ale finanční stabilita je základem toho, abychom mohli poskytovat služby ještě lépe než dnes. Děkujeme všem minulým, stávajícím i budoucím dárcům a všem podporovatelům Laty a jiných organizací. ■

LATA

Lata patří mezi organizace, které Nadace J&T podporuje dlouhodobě. Od roku 2016 v oblasti pomoci v nouzi, od roku 2019 podporuje také Centrum rodinných konferencí, které Lata provozuje.